

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΜΑΘΗΤΙΩΣΑ ΝΕΟΛΑΙΑ ΣΤΗΝ ΠΝΥΚΑ.

Εδημοσιεύθη εις την εφημερίδα "ΑΙΩΝ" εις τας 13 Νοεμβρίου 1838 με το
ακόλουθον χρονικόν:

"Κατά την 7 Οκτωβρίου ο στρατηγός Θ. Κολοκοτρώνης, σύμβουλος εν ενεργεία, επισκεφθείς το Ελληνικόν Γυμνάσιον της καθέδρας ηκροάσθη μίαν και ημίσειαν ώραν τον πεπαιδευμένον γυμνασιάρχην κ. Γεννάδιον παραδίδοντα. Ενθουσιασθείς και από την παράδοσιν και από την θέαν τοσούτων μαθητών είπε προς τον Γεννάδιον, την οποίαν συνέλαβεν επιθυμίαν του να ομιλήση, ει δυνατόν, και ο ίδιος προς τους νέους μαθητάς. Την πρότασίν του αυτήν απεδέχθη ο κ. Γυμνασιάρχης με την μεγαλυτέραν ευχαρίστησαν και προσδιόρισε την 10ην ώραν της επιούσης ως ημέρας εορτασίμου. Αλλά το πλήθος των μαθητών και ή στενότης του Γυμνασίου παρεκίνησε τους διδασκάλους να εξέλθωσιν εις την Πνύκα, ως μέρος ευρύχωρον και μεμακρυσμένον οπωσούν. Την επαύριον, δυο απεσταλμένοι μαθηταί επροσκάλεσαν από της οικίας του τον στρατηγόν Κολοκοτρώνην εις την Πνύκα. Οι κάτοικοι των Αθηνών ηγνόουν μέχρις εκείνης της στιγμής την περίστασιν ταύτην. Άμα ή φήμη διεδόθη, συ-

νέρρευσε πλήθος διαφόρων επαγγελματιών και τάξεων άνθρωποι. Ο δε στρατηγός Κολοκοτρώνης, περιτριγυρισμένος και από τους μαθητάς και από τούτους επί του βήματος της Πνυκός ομίλησε τον ακόλουθον λόγον, του οποίου εγγυώμεθα το ακριβές, καθ' όσον δυνάμεθα να ενθυμηθώμεν".

Παιδιά μου!

Εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ὁπού ἐγὼ πατῶ σήμερα, ἔπατοῦσαν καὶ ἐδημηγοροῦσαν τὸν παλαιὸν καιρὸν ἄντρες σοφοὶ καὶ ἄντρες μὲ τοὺς ὁποίους δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ συγκριθῶ, καὶ οὔτε νὰ φθάσω τὰ ἴχνη των....

Ἐγὼ ἐπιθυμοῦσα νὰ σᾶς ἰδῶ, παιδιά μου, στή μεγάλη δόξα τῶν προπατόρων μας κι ἔρχομαι νὰ σᾶς εἶπω ὅσα στὸν καιρὸ τοῦ ἀγῶνα μας καὶ πρὶν ἀπ' αὐτὸν κι ὕστερα ἀπ' αὐτὸν ὁ ἴδιος παρατήρησα κι ἀπ' αὐτὰ νὰ κάμωμεν συμπερασμοὺς καὶ γιὰ τὴν μέλλουσαν εὐτυχία σας, μολονότι ὁ Θεὸς μόνος ἠξεύρει τὰ μέλλοντα.

Καὶ διὰ τοὺς παλαιοὺς Ἕλληνας, ὁποίας γνώσεις εἶχαν καὶ ποία δόξα καὶ τιμὴν ἔχαιραν κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη τοῦ καιροῦ των, ὁποίους ἤρωας στρατηγούς, πολιτικοὺς εἶχαν, διὰ ταῦτα σᾶς λέγουν καθ' ἡμέραν οἱ διδάσκαλοί σας καὶ οἱ πεπαιδευμένοι σας. Ἐγὼ δὲν εἶμαι ἀρκετός. Σᾶς λέγω μόνον πῶς ἦτον σοφοί, καὶ ἀπὸ ἐδῶ ἐπῆραν καὶ ἐδανείσθησαν τὰ ἄλλα ἔθνη τὴν σοφίαν των... Αὐτοὶ διέφεραν ἀπὸ ἡμᾶς εἰς τὴν θρησκείαν, διότι ἐπροσκυνοῦσαν τὶς πέτρες καὶ τὰ ξύλα. Ἀφοῦ ὕστερα ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ὁ Χριστός, οἱ λαοὶ ὅλοι ἐπίστευσαν εἰς τὸ Εὐαγγέλιό του καὶ ἔπαυσαν νὰ λατρεύουν τὰ εἰδῶλα... Οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες, οἱ πρόγονοί μας, ἔπασαν εἰς τὴν διχόνοια καὶ ἐτρώγονταν μεταξύ τους καὶ ἔτσι ἔλαβαν καιρὸν πρῶτα οἱ Ρωμαῖοι, ἔπειτα ἄλλοι βάρβαροι, καὶ τοὺς ὑπόταξαν. Ὑστερα ἦλθαν καὶ οἱ Μουσουλμάνοι, καὶ ἔκαμαν ὅτι μποροῦσαν, διὰ νὰ ἀλλάξει ὁ λαὸς τὴν πίστη του... Ἐκοψαν γλῶσσες σὲ πολλοὺς ἀνθρώπους, ἀλλ' ἐστάθη ἀδύνατο νὰ τὸ κατορθώσουν... Τὸν ἕνα ἔκοβαν, ὁ ἄλλος τὸν σταυρὸ τοῦ ἔκανε.

Σὰν εἶδε τοῦτο ὁ σουλτάνος, διώρισε ἕναν βιτσερέ (ἀντιβασιλέα), ἕναν Πατριάρχη καὶ τοῦ ἔδωσε τὴν ἐξουσία τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὸς καὶ ὁ λοιπὸς Κλήρος ἔκαμαν ὅ,τι τοὺς ἔλεγε ὁ Σουλτάνος. Ὑστερον ἔγιναν οἱ

Κοτζαμπάσηδες εις ὅλα τὰ μέρη. Ἡ τρίτη τάξις, οἱ ἔμποροι, καὶ οἱ προκομμένοι, τὸ καλλίτερο μέρος τῶν πολιτῶν, μὴ ὑποφέροντες τὸν ζυγὸ ἔφευγαν κι οἱ γραμματισμένοι ἐπῆραν τὰ βιβλία καὶ φύγαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, τὴν πατρίδα των, κι ἔτσι ἔμεινε ὁ λαός, ὅστις στερημένος ἀπὸ τὰ μέσα τῆς προκοπῆς, ἐκατήντησεν εἰς ἀθλίαν κατάστασι, καὶ αὕτη αὖξαινε καθ' ἡμέρα χειρότερα... διότι ἂν βρισκόταν μεταξύ τοῦ λαοῦ κανεὶς μὲ λίγη ἄνθησι τὸν λάμβανε ὁ κλῆρος, ὅστις ἔχαιρε προνόμια, ἢ ἐσύρετο ἀπὸ τὸν ἔμπορον τῆς Εὐρώπης ὡς βοηθός του ἢ ἐγίνετο γραμματικός τοῦ προεστοῦ. Καὶ μερικοὶ μὴ ὑποφέροντες τὴν τυραννίαν τῶν Τούρκων καὶ βλέποντες τὶς δόξες καὶ τὶς ἡδονὰς ὁποῦ ἀπελάμβανον αὐτοί, ἄφηναν τὴν πίστη τους καὶ ἐγίνοντο Μουσουλμάνοι. Καὶ τοιουτοτρόπως κάθε μέρα ὁ λαὸς ἐλίγνευε καὶ ἐπτώχυνε.

Εἰς αὐτὴν τὴν δυστυχημένην κατάστασι μερικοὶ ἀπὸ τοὺς φυγάδες γραμματισμένους ἐμετέφραζαν καὶ ἔστελναν εἰς τὴν Ἑλλάδα βιβλία. Καὶ σὰν τοὺς πρέπει νὰ χρεωστοῦμεν εὐγνωμοσύνη, διότι εὐθύς ὁποῦ κανένας ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ λαὸ ἐμάνθανεν τὰ κοινὰ γράμματα, ἐδιάβαζεν αὐτὰ τὰ βιβλία καὶ ἔβλεπε ποίους εἶχαμε προγόνους, τί ἔκαμεν ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Ἀριστείδης καὶ οἱ ἄλλοι πολλοὶ παλαιοὶ μας, καὶ ἐβλέπαμεν καὶ εἰς ποίαν κατάστασι εὐρισκόμεθα τότε... "Ὅθεν μᾶς ἤρθε στὸ νοῦ νὰ τοὺς μιμηθοῦμε καὶ νὰ γίνομε εὐτυχέστεροι καὶ ἔτσι ἔγινε καὶ ἐπροόδευσεν ἡ ἑταιρεία.

"Ὅταν ἀποφασίσασαμε νὰ κάμωμε τὴν Ἐπανάστασι, δὲν ἐσυλλογισθῆκαμε οὔτε πόσοι ἤμεθα, οὔτε πὼς δὲν ἔχομεν ἄρματα, οὔτε ὅτι οἱ Τούρκοι ἐβαστοῦσαν τὰ κάστρα καὶ τὰς πόλεις, οὔτε κανένας φρόνιμος μᾶς εἶπε, "ποῦ πάτε ἐδῶ νὰ πολεμήσετε μὲ σιτοκάραβα βατσέλα", ἀλλὰ, ὡς μία βροχή, ἔπεσε εἰς ὅλους μας ἡ ἐπιθυμία τῆς Ἐλευθερίας μας... καὶ ὅλοι, καὶ οἱ κληρικοὶ καὶ οἱ προεστοὶ καὶ οἱ καπεταναῖοι καὶ οἱ πεπαιδευμένοι καὶ οἱ ἔμποροι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ὅλοι συμφωνήσαμεν σ' αὐτὸ τὸ σκοπὸ καὶ κάναμεν τὴν ἐπανάστασι.

Εἰς τὸν πρῶτο χρόνο τῆς Ἐπαναστάσεως εἶχαμε μεγάλη ὁμόνοιαν καὶ ὅλοι ἐτρέχαμε σύμφωνοι... Ὁ ἓνας πήγαινε στὸν πόλεμο, ὁ ἀδελφός του ἔφερνε ξύλα, ἡ γυναίκα του ἐζύμωνε, τὸ παιδί τοῦ ἐκουβαλοῦσε ψωμὶ καὶ μαρουτόβολα στὸ στρατόπεδο καὶ ἐὰν αὕτη ἡ ὁμόνοια ἐβαστοῦσε

ἀκόμη δύο χρόνους, ἠθέλαμε κυριεύσει καὶ τὴν Θεσσαλία καὶ τὴν Μακεδονία, καὶ ἴσως ἐφθάναμεν καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολη...

Τόσο τρομάξαμε τοὺς Τούρκους, ὅπου ἄκουαν Ἑλληνα καὶ φεύγαν χίλια μίλια μακριά. Ἐκατὸν Ἑλληνες ἔβαζαν πέντε χιλιάδες ἐμπρὸς κι ἓνα καράβι μιὰ ἀρμάδα. Ἀλλὰ δὲν ἐβάσταξε. Ἦλθαν μερικοὶ καὶ ἠθέλησαν νὰ γένουν μπαρμπέρηδες εἰς τοῦ κασίδη τὸ κεφάλι. Μᾶς πονοῦσε τὸ μπαρμπέρισμά τους μὰ τί νὰ κάνουμε; Εἴχαμε κι αὐτουνῶν τὴν ἀνάγκη.

Ἀπὸ τότε ἤρχισεν ἡ διχόνοια καὶ ἐχάθη ἡ πρώτη προθυμία καὶ ὁμόνοια. Κι ὅταν ἔλεγες τοῦ Κώστα νὰ δώσει χρήματα διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἔθνους, ἢ νὰ πάει στὸν πόλεμο, τοῦτος πρόβαλλε τὸ Γιάννη. Καὶ μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο κανεὶς δὲν ἠθέλε νὰ συντράμει, μήτε νὰ πολεμήσει. Καὶ τοῦτο ἐγένετο, ἐπειδὴ δὲν εἴχαμε ἓναν ἀρχηγὸ καὶ μίαν κεφαλή. Ἀλλὰ μᾶς ἔμπαινε Πρόεδρος ἕξι μῆνες, ἐσηκώνετο ὁ ἄλλος καὶ τὸν ἔρριχνε, καὶ ἐκάθετο αὐτὸς ἄλλους τόσους, καὶ ἔτσι ὁ ἓνας ἠθέλε τοῦτο κι ὁ ἄλλος τὸ ἄλλο. Ἴσως ὅλοι ἠθέλαμε τὸ καλὸ, πλὴν καθένας κατὰ τὴ γνώμη του. Ὅταν προστάζουνε πολλοί, ποτὲ τὸ σπίτι δὲν κτίζεται, οὔτε τελειώνει. Ὁ ἓνας λέει ὅτι ἡ πόρτα πρέπει νὰ βλέπει στὸ ἀνατολικὸ μέρος, ὁ ἄλλος στὸ ἀντικρυνὸ κι ὁ ἄλλος στὸ βοριά, σὰν νὰ ἦταν τὸ σπίτι στὸν ἀραμπὰ καὶ νὰ γυρίζει καθὼς λέγει ὁ καθένας. Μὲ τοῦτον τὸν τρόπο δὲν κτίζεται ποτὲ τὸ σπίτι, ἀλλὰ πρέπει νὰ εἶναι ἀρχιτέκτονας, ὅπου νὰ προστάζει πῶς θὰ γίνει. Παρομοίως κι ἐμεῖς χρειαζόμαστε ἓναν ἀρχηγὸ κι ἓναν ἀρχιτέκτονα, ὅστις νὰ προστάζει κι οἱ ἄλλοι νὰ ὑπακοῦνε καὶ ν' ἀκολουθᾶνε. Ἀλλὰ ἐπειδὴ εἴμαστε σὲ τέτοια κατάσταση, ἐξαιτίας τῆς διχόνοιάς μας, ἔπεσε ἡ Τουρκία πάνω μας καὶ κοντέψαμε νὰ χαθοῦμε καὶ εἰς τοὺς στερνοὺς ἑπτὰ χρόνους δὲν κατορθώσαμε μεγάλα πράγματα.

Εἰς αὐτὴ τὴν κατάσταση ἔρχεται ὁ Βασιλεὺς, τὰ πράματα ἡσυχάζουν καὶ τὸ ἐμπόριο κι ἡ γεωργία κι οἱ τέχνες ἀρχίζουν νὰ προοδεύουν καὶ μάλιστα ἡ παιδεία. Αὐτὴ ἡ μάθησις θὰ μᾶς αὐξήσῃ καὶ θὰ μᾶς εὐτυχήσῃ. Ἀλλὰ γιὰ νὰ αὐξήσουμε, χρειάζεται κι ἡ στέρηση τῆς πολιτείας μας, πού γίνεται μὲ τὴν καλλιέργεια καὶ μὲ τὴν ὑποστήριξη τοῦ θρόνου. Ὁ Βασιλεὺς εἶναι νέος, καὶ συμμορφώνεται μὲ τὸν τόπο μας. Δὲν εἶναι προσωρινὸς ἀλλ' ἡ βασιλεία του εἶναι διαδοχική, καὶ θὰ περάσῃ στὰ παιδιά τῶν παιδιῶν του, καὶ μὲ αὐτὸν καὶ σεῖς καὶ τὰ παιδιά σας θὰ ζήσετε. Πρέπει νὰ φυλάξετε τὴν πίστη σας καὶ νὰ τὴ στερεώσετε, διότι ὅταν ἐπιάσαμε τὰ

ἄρματα, εἶπαμε πρῶτα ὑπὲρ Πίστεως κι ὕστερα ὑπὲρ Πατρίδος. Ὅλα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἔχουν καὶ φυλάνε μία θρησκεία. Νὰ μὴν ἔχετε πολυτέλεια, νὰ μὴν πηγαίνετε στοὺς καφενέδες καὶ στὰ μπιλιάρδα. Νὰ δοθῆτε εἰς τὰς σπουδὰς σας καὶ καλλίτερα νὰ κοπιάσετε ὀλίγον, δύο καὶ τρεῖς χρόνους καὶ νὰ ζήσετε ἐλεύθεροι στὸ ἐπίλοιπο τῆς ζωῆς σας, παρὰ νὰ περάσετε τέσσερις-πέντε χρόνους τῆ νεότητά σας καὶ νὰ μείνετε ἀγράμματοι, νὰ σκλαβωθεῖτε εἰς τὰ γεράματά σας. Νὰ ἀκούετε τὰς συμβουλὰς τῶν διδασκάλων καὶ γεροντοτέρων καὶ κατὰ τὴν παροιμία "μύρια ἤξευρε καὶ χίλια μάθαινε".

Ἡ προκοπή σας καὶ ἡ μάθησή σας νὰ μὴ γενεῖ σκεπάρνι μόνο γιὰ τὸ ἄτομό σας, μὰ νὰ κοιτάζει τὸ καλὸ τῆς κοινότητος, γιατί μέσα στὸ καλὸ αὐτὸ βρίσκεται καὶ τὸ δικό σας.

Ἐγὼ παιδιὰ μου, κατὰ κακὴ μου τύχη, ἐξαιτίας τῶν περιστάσεων, ἔμεινα ἀγράμματος καὶ διὰ τοῦτο σᾶς ζητῶ συγχώρεση, διότι δὲν ὁμιλῶ καθὼς οἱ δάσκαλοί σας. Σᾶς εἶπα ὅσα ὁ ἴδιος εἶδα, ἤκουσα καὶ ἐγνώρισα, διὰ νὰ ὠφεληθῆτε ἀπὸ τὰ περασμένα κι ἀπὸ τὰ κακὰ ἀποτελέσματα τῆς διχόνοιας, τὴν ὁποία νὰ ἀποστρέψετε, καὶ νὰ ἔχετε ὁμόνοια. Ἐμᾶς μὴ μᾶς τηρᾶτε πλέον. Τὸ ἔργο μας καὶ ὁ καιρὸς μας ἐπέρασε καὶ οἱ μέρες τῆς γενιᾶς ποὺ σᾶς ἄνοιξε τὸ δρόμο, θέλουν σὲ λίγο περάσει. Τὴν ἡμέρα τῆς ζωῆς μας θέλει διαδεχθεῖ ἡ νύκτα τοῦ θανάτου μας, καθὼς τὴν ἡμέρα τῶν Ἁγίων Ἀσωμάτων θέλει διαδεχθεῖ ἡ νύκτα καὶ ἡ αὐριανὴ ἡμέρα.

Εἰς ἐσᾶς μένει νὰ ἰσάσετε καὶ νὰ στολίσετε τὸν τόπο ὅπου ἡμεῖς ἐλευθερώσαμε καὶ διὰ νὰ γίνῃ τοῦτο, πρέπει νὰ ἔχετε ὡς θεμέλια τῆς Πολιτείας τὴν ὁμόνοια, τὴν θρησκεία, τὴν καλλιέργεια τοῦ θρόνου καὶ τὴν φρόνιμον ἐλευθερία. Τελειώνω τὸν λόγον μου.

Ζήτω ὁ Βασιλεὺς μας Ὁθων! Ζήτω οἱ σοφοὶ διδάσκαλοι! Ζήτω ἡ Ἑλληνικὴ Νεολαία!

Πηγή : <http://orthodoxathemata.blogspot.com/>